

Innst. 136 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:8 S (2009–2010)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen og Bente Thorsen om å be Regjeringen om ikke å anke, eventuelt trekke anke i sak mellom staten og Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA)

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- "1. Stortinget ber Regjeringen om ikke å anke, eventuelt om å trekke anke, i sak 08-182790TVI-OTIR/01; Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon mot staten.
2. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan Opplysningsvesenets fond skal kompenseres for allerede lidt tap som følge av tomtefestinstruksen."

Bakgrunnen for forslaget er å finne i Stortingets vedtak 23. oktober 2008 om å endre lov om Opplysningsvesenets fond § 4, jf. Innst. S. nr. 79 (2007–2008) om St.prp. nr. 60 (2007–2008). Endringen medførte at nærmere angitte tomtefestere kan få bedre feste- og innløsningsbetingelser enn det som følger av tomtefesteloven, jf. også kgl.res. av 14. september 2007. I praksis pålegger instruksen Opplysningsvesenets fond å innløse festetomter eller tilby videre leie på vilkår som ikke gavner fondet. Forslagsstillerne viser i den forbindelse til stortingsbehandling 3. juni 2008 av et mindretallsforslag om grunnlovsmessigheten av slik lovendring. Eierskap til Opplysningsvesenets fond er ikke avklart. Grunn-

loven § 106 gjelder forvaltning og bruk av fondets inntekter og formue.

Utgangspunktet for representantforslaget er en dom 10. oktober 2009 i Oslo tingrett i sak mellom KA og staten. Nevnte instruks ble der kjent ugyldig og staten idømt 1,45 mill. kroner i saksomkostninger. Oslo tingrett fant saken utvilsomt grunnlovsstridig. Forslagsstillerne peker på risikoen for staten ved en eventuell anke til høyere rettsinstans. Særlig påpekes økt risiko for statlig erstatningsansvar overfor Opplysningsvesenets fond og de bindinger dette vil legge på Stortingets bevilgende myndighet. Forslagsstillerne mener derfor at Stortinget med rimelighet kan ha en oppfatning av hvorvidt staten skal utsettes for ytterligere risiko gjennom anke og fortsatt rettslig prosess i en sak som denne.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemene fra Arbeiderpartiet, Tor Bremer, Svein Gjelseth, Anna Ljunggren, Hadia Tajik, Truls Wickholm og leiaren Marianne Aasen, frå Framstegspartiet, Mette Hanekamhaug, Tord Lien og Bente Thorsen, frå Høgre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, frå Sosialistisk Venstreparti, Aksel Hagen, frå Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, frå Kristeleg Folkeparti, Dagrun Eriksen, og frå Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget og til brev 29. januar 2010 frå statsråd Aasrud i Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, trykt som vedlegg til innstillinga.

Komiteen viser til at grunnlovsspørsmålet vart særskilt vurdert av Stortinget i samband med handsa-

minga av Ot.prp. nr. 60 (2007–2008) om lov om endring av lov om Opplysningsvesenets fond, jf. Innst. O. nr. 79 (2007–2008).

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at når staten har anka dommen i Oslo tingrett, må dette sjåast i samanheng med at fleirtalet på Stortinget har slutta seg til dei vurderingane av grunnlovsspørsmålet som var tekne inn i proposisjonen.

Fleirtalet går difor ikkje inn for at framlegga i dokumentet vert vedtekne.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til sine merknader i Innst. O. nr. 79 (2007–2008), jf. Ot.prp. nr. 60 (2007–2008), angående grunnlovsmessigheten av lovendringen knyttet til Grunnloven § 106 om Opplysningsvesenets fond og den instruks som ble hjemlet i loven. Disse medlemmer konstaterer at Oslo tingrett avsa dom i saken mellom Kirkelig arbeidsgiver og interesseorganisasjon (KA) og staten 15. oktober 2009, og at første punkt lyder:

"Kongelig resolusjon av 14. september 2007 er ugyldig for så vidt den pålegger Opplysningsvesenets fond å regulere festeavgifter og innløse festetomter på vilkår som angitt i instruksen."

Disse medlemmer viser til at staten tapte saken fullstendig og ble idømt 1,45 mill. kroner i saksomkostninger. Disse medlemmer merker seg at Oslo tingrett med dette gir støtte til mindretallet i Stortinget, som mente at instruks hjemlet i lovendringen er i strid med Grunnloven § 106.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan Opplysningsvesenets fond skal kompenseres for allerede lidt tap som følge av tomtefesteinstruksen."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har merket seg at staten har anket dommen i Oslo tingrett.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at Stortinget var svært delt i spørsmålet om hvorvidt tomtefesteinstruks og lovendringen i lov om Opplysningsvesenets fond, jf.

Innst. O. nr. 79 (2007–2008), var i strid med Grunnloven eller ikke. Ved vurderingen av grunnlovsmessigheten av vedtak fattet i Stortinget kan det ikke tillegges vekt hva et knapt flertall mener er Grunnlovens grense. Endring i Grunnloven krever kvalifisert flertall, og ved rettslig vurdering av Stortingets vedtak må det legges til grunn at en ikke skal omgå Grunnlovens bestemmelser ved å legge til grunn en tolkning som bare deles av et knapt flertall i Stortinget.

Disse medlemmer presiserer derfor at domstolens behandling av slike saker må skje på fritt grunnlag uavhengig av Stortingets oppfatning i saker hvor forskjellen på flertall og mindretall er så liten som i denne saken.

Disse medlemmer viser videre til Innst. S. nr. 254 (2007–2008) vedrørende krav om å oversende spørsmål om grunnlovsmessigheten til Høyesterett for uttalelse, en sak i kontroll- og konstitusjonskomiteen, og debatten i Stortinget 3. juni 2008, da representanter fra flertallet sa at en etterfølgende rettslig behandling ville gi mulighet for ny prøving av grunnlovsmessigheten. Disse medlemmer mener dette viser at Stortingets flertall var usikre på grunnlovsmessigheten av vedtaket, men la til grunn at etterfølgende rettslig behandling kunne rette opp eventuelle feil i Stortingets oppfatning.

Disse medlemmer viser til dokumentet og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å trekke anke i sak 08-182790TVI-OTIR/01; Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon mot staten."

Forslag fra mindretall

Forslag fra Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan Opplysningsvesenets fond skal kompenseres for allerede lidt tap som følge av tomtefesteinstruksen.

Forslag fra Framskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å trekke anke i sak 08-182790TVI-OTIR/01; Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon mot staten.

Komiteens tilråding

Tilrådingen fra komiteen fremmes av regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:8 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen

og Bente Thorsen om å be Regjeringen om ikke å anke, eventuelt trekke anke i sak mellom staten og Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KA) – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 4. februar 2010

Marianne Aasen

leder

Svein Gjelseth

ordfører

Vedlegg

Brev fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet v/statsråden til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, datert 29. januar 2010

Representantforslag 8 S (2009–2010) – Opplysningsvesenets fond og tomtefesteinstruksen

Jeg viser til brev av 17. november 2009 der komiteen ber om kommentar til representantforslag 8 S (2009–2010), komiteens brev av 17. og 19. november 2009 med spørsmål i samme sak, og til mitt svarbrev til komiteen av 4. desember 2009.

I mitt svarbrev til komiteen opplyste jeg at staten i sin anke over Oslo tingretts dom av 15. oktober 2009 hadde søkt Høyesteretts ankeutvalg om at anke-

saken ble fremmet direkte for Høyesterett i henhold til tvisteloven § 30-2.

I denne anledning vil jeg informere komiteen om at Høyesteretts ankeutvalg den 19. januar 2010 har truffet beslutning om at statens anke tillates fremmet direkte til Høyesterett. Saksforberedelsen for Høyesterett er nå i gang.

Saken er berammet for behandling av Høyesterett i plenum mandag 12. april 2010². Det er satt av 4 dager til behandlingen.